

KEŽMARČAN (1920)¹

Ján DŽUJKO

Politické strany sa v medzivojnovom Československu popri svojich ústredných tlačových orgánoch snažili budovať aj sieť regionálnych periodík. Aktívnejšie boli v tejto oblasti predovšetkým v predvolebnom období. V apríli 1920 sa v Československu konali prvé parlamentné voľby. Národná republikánska strana roľnícka sa necítila dostatočne silná na to, aby vystupovala samostatne, a tak sa v januári 1920 spojila so Slovenskou národnou stranou a vo voľbách vystupovali tieto strany spolu ako Slovenská národná a roľnícka strana. Jedným z regionálnych tlačových orgánov strany, ktorý vznikol krátko pred voľbami bol časopis Kežmarčan.

Periodikum začalo vychádzať 6. marca 1920 v Kežmarku s podtitulom *Týždenník Národnej a roľníckej strany pre Spiš*. Tlačilo sa týždenne na 4 – 6 stranách v tlačiarňi Vilém Grünbaum. Jeho zodpovedným

redaktorom bol Anton Zátopek. Cena periodika bola 40 halierov. V periodiku sa postupne sformovalo niekoľko pravidelných rubrik: *Chýrnik*, *Oznam*, *Samosprávná hliadka*, *Veselý kútik*, *Volebný ruch*, *Z vidieka*.

Už v úvodnom čísle redakcia otvorene priznala, že bude tlačovým orgánom Slovenskej národnej a roľníckej strany, ktorej politický program bude prezentovať na stránkach novovzniknutého periodika. Popri tejto hlavnej úlohe chcelo periodikum bojovať s protištátnou maďarskou, nemeckou a slovenskou tlačou a brániť tak integritu Československej republiky. Chcelo osloviť všetky spoločenské vrstvy, predovšetkým však slovenských roľníkov, ktorých plánovalo priviesť k jednotnej organizácii a slovenských robotníkov, ktorých chcelo vymaniť spod vplyvu rozličných nepriateľských politických zoskupení. V neposlednom rade chcelo upevňovať a šíriť slovenské národné povedomie najmä medzi pomaďarčenými a ponemčenými Slovákmi.

Z obsahovej stránky sa však periodikum venovalo dominantne najmä propagácii politických ideí Slovenskej národnej a roľníckej strany a blížiacim sa parlamentným voľbám. Čitateľov oboznámilo so základnými informáciami, ktoré sa týkali

1 Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA 1/0506/26 *Regionálne ozveny veľkých zmien (Kľúčové udalosti v dejinách východného Slovenska na prelome 19. a 20. storočia a úloha miestnych osobností v nich)*.

parlamentných volieb, volebného práva, volebných komisií i samotného spôsobu hlasovania a priebehu volieb. V rámci predvolebného boja sa periodikum vyjadrovalo kriticky najmä na adresu Slovenskej ľudovej strany. Po neúspechu vo voľbách vyjadriло sklamanie z rozhodnutia voličov a vyjadriло obavy o budúcom smerovaní Slovenska. Tento politicky orientovaný obsah periodika dopĺňali krátke správy zo zahraničného a domáceho diania avšak najmä informácie z politického, hospodárskeho a kultúrneho života v Kežmarku.

Redakcii časopisu sa nepodarilo priniesť čitateľom bohatší a kvalitnejší časopis, a to predovšetkým z toho dôvodu, že vychádzal veľmi krátko, len necelé tri mesiace. Poslednýkrát vyšiel 15. mája 1920. Následne pokračoval so zmeneným názvom ako *Hlas Tatier*, pretože podľa redakcie jeho pôvodný názov *Kežmarčan* mal lokálny charakter a neumožňoval mu získať si širší okruh predplatiteľov a čitateľov.

Použitá literatúra:

DŽUJKO, Ján. Prehľad po slovensky písaných novín a časopisov vychádzajúcich na východnom Slovensku v rokoch 1919 – 1938. In *Annales historici presovienses*, roč. 8, 2008, s. 138 – 154. ISSN 1336-7528.

Hlas Tatier (1920)

Kežmarčan (1920)

KIPSOVÁ, Mária a kol. *Bibliografia slovenských inorečových novín a časopisov z rokov 1919 – 1938*. Martin: Matica slovenská, 1968. 1074 s.

MALÍŘ, Jiří, PAVEL Marek a kol. *Politické strany I. 1861 – 1938. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu*. Brno: Nakladatelství Doplněk, 2005. 1021 s. ISBN 80-7239-178-X